

6.10.2020

MAASEUTUPOLITIIKAN NEUVOSTO (MANE)

Aika: Tiistaina 6.10.2020 klo 9.00-11.00
Paikka: Etäkokous skypen välityksellä
Paikalla: Jari Leppä, puheenjohtaja
Åström Christell, päsieht.
Elina Auri
Christina Gestrin
Markku Granander
Satu Haapaniemi, ministerin erityisavustaja
Tarja Haaranen
Jarkko Huovinen
Sampo Juhajoki
Anne Knaapi
Petri Knaapinen
Hanna-Mari Kuhmonen
Anssi Kujala
Kari Kylkilahti
Anne Laitinen
Tapani Mattila
Marko Mäki-Hakola
Erkki Mäntymäki
Ritva-Liisa Nisula
Salka Orivuori
Ilkka Pekkala
Asko Peltola
Satu Rantala
Matti Rehula
Petri Rinne
Mikko Rissanen
Taina Vesanto
Hilkka Vihinen
Maria Wakeham-Hartonen

Sihteeristö:
Ann-Sofi Backgren
Antonia Husberg, siht.
Mari Kattilakoski
Tarja Lukkari
Emilia Osmonen
Juha Rutanen
Auli Sihvola
Päivi Töyli
Taina Väre

Kutsutut:
Ulla Ovaska
Elina Pekkarinen
Eeva-Riitta Pirhonen

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä avasi kokouksen klo 09.04.

Leppä kertoi neuvostolle, että EU-rahoituskauden kansallisen rahoituksen määrä (7,8 miljardia euroa) on turvattu. Rahoitus viedään kehyksiin marraskuun täydentävässä budjettiehdotuksessa. Rahoitusmäärä on sama kuin kuluvalle rahoituskaudella. Tätä täydennetään elpymisvälineellä, josta maaseudun osuus on 210 miljoonaa euroa.

Elpymisvälineessä on muitakin välineitä, jotka vaikuttavat maaseudun yrittämiseen esimerkiksi energiapuolella. Puheenjohtaja huomautti, että suuri osa on velkarahaa, mutta korosti, että kaikki voimavarat onkin otettava käyttöön. Maaseudulla on paljon potentiaalia ja sen kautta voidaan saada talous takaisin jaloilleen Suomessa, ministeri sanoi.

Ministeri sanoi, että yksi huomio koronaepidemiaan on huoltovarmuus. On pohdittu laajasti, miten omavaraisuutta ja kriisikestävyyttä voidaan kohentaa. Poikkeustilanteesta on ammennettava kaikki oppi.

Monipaikkaisuudesta puheenjohtaja huomioi apulaispääsihteeri ja tutkimusprofessori Hilikka Vihisen kirjoituksen Maaseudun Tulevaisuudessa. Kirjoituksessa Vihinen korostaa, että väestömäärät elävät vuoden aikana, mikä ei edelleenkään näy tilastoissa. Niissä huomioidaan vain väestön vakituinen asuinpaikka ja yliarvioivat näin kaupunkien ja aliarvioivat maaseudun väestömäärää ja –kehitystä. Tämä vaikuttaa palveluiden karsimiseen alueella missä kysyntä on vaihtelevaa. Sama vinouma näkyy infrastruktuurissa ja investoinneissa. Ministeri korosti, että on korkea aika tunnistaa ihmisten monipaikkaisuus ja saada tilastot tältä osin kuntoon. Ministeri huomautti, että Maaseutupolitiikan neuvosto on erittäin tärkeä foorumi tämän muutoksen vauhdittamiseen.

Ministeri nosti esille myös kyläkauppakokeiluhankkeen ja -tuen jatkamista kahdella miljoonalla eurolla. Leppä oli sanojensa mukaan tähän kovin tyytyväinen asiaan, sillä määritelmää päivitetään niin, että rajauksia pystytään laajentamaan ja laajentamaan joukkoa, joka saa tärkeää tukea. Kyläkauppatuki on pystynyt monipuolistamaan palvelutarjontaa, mikä on ollut arvossaan korona-aikana, kun monet ihmiset ovat tehneet työtä ja asuneet vapaa-ajan asunnoillaan.

Lopuksi ministeri totesi, että vaikka Suomen digisuorituskyky on osoittautunut kohtuu hyväksi, on maassa vielä katvealueita. Edelleen on parantamisen paikkaa ja tarvitsemme vahvempia yhteyksiä. Emme nykyisellään pärjää ja on turha puhua 5G:stä ellei valokuidut ole riittäviä, ne ovat ehdoton edellytys 5G:lle, ministeri totesi.

Avauksen päätteeksi kysyttiin, onko olemassa jo selvityksiä ja arvioita monipaikkaisuuden myönteisestä kehityksestä. Yrityksille se on tärkeä asia. Suomessa on koronasta johtuen monta tyhjää hotellia, mutta maaseudulla tai saaristossa olevat hotellit ja ravitsemuspalvelut voivat menestyä hyvin etenkin kesäaikana. Onko olemassa tietoa, joka osoittaa monipaikkaisuuden vaikutuksia alue- ja paikallistalouteen? Tutkimuksen puolelta vastattiin, että käynnissä on yksi monipaikkaisuuteen liittyvä VN-TEAS-hanke. Toinen on päättynyt viime vuoden puolella, mutta kysymys ei ole kuulunut toimeksiantoon. Tällä hetkellä osataan sanoa välillisten vaikutusten vaikutusketjuja muttei määrällisesti minkä laajuisesta ilmiöstä on kyse. MANEn piirissä voitaisiin mahdollisesti pistää kyseinen haku liikkeelle. Sihteeristössä on keskusteltu vuoden 2021 hankehaun teemasta, joka liittyy maaseudun uuteen kestäväan talouteen.

2. Edellisen kokouksen 16.062020 muistion hyväksyminen

Päätös:

Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio. Muistiossa huomioitu sähköpostitse lähetetyt korjauspyynnöt.

3. Jäsenmuutokset

Päätös:

Merkittiin jäsenmuutokset tiedoksi.

Folktingssekreterare *Christina Gestrin* utnämns till Folktingets ordinarie medlem istället för *Markus Österlund*.

4. Maaseutulasten sivistyksellisten ja sosiaalisten oikeuksien toteutuminen

Päätös:

Kuultiin esitykset, keskusteltiin ja päätettiin sihteeristön esityksestä, että MANE yhdessä SANKin ja Lapsiasiavaltuutetun kanssa selvittää peruskoulujen lakkautusten vaikutuksia maaseudun ja saariston lasten sivistyksellisten ja sosiaalisten oikeuksien toteutumiseen sekä alueiden elinvoimaan.

Yhteenveto:

Neuvosto kuuli katsauksen perusopetuksen laadun ja tasa-arvon kehittämisohjelmasta ylijohtaja *Eeva-Riitta Pirhoselta*, opetus- ja kulttuuriministeriöstä. Lasten sivistyksellisten ja sosiaalisten oikeuksien toteutumisesta esitti Lapsiasiavaltuutettu, *Elina Pekkarinen*, Lapsiasiavaltuutetun toimistosta.

Perusopetuksen laadun ja tasa-arvon kehittämisohjelmalla pyritään varmistamaan yhdenvertaiset koulutuspolut: varhaiskasvatus riittävän lähellä kotia, perusopetuksen ryhmäkokojen pienentäminen, digitaitojen yhdenvertainen oppiminen jne. Käytännössä positiivisen diskriminaation raha on todettu vaikuttavaksi ja moni hallitus on jakanut rahoitusta. Nyt rahoitusta on tarkoitus saada oikeilla kriteereillä osaksi talousarviota. Valmisteilla on tarvittavat lainsäädännölliset muutokset ja muutokset resurssiohjaukseen. Ohjelma liittyy pyrkimykseen rakentaa koulumotivaatiota ja ehkäistä 4000-5000 lapsen syrjäytymisen koulupolulta. Tällä hetkellä käynnissä on muun muassa esikoulukokeilu. Pirhonen totesi, että korona-aika ja etäopetus on tuonut esiin puutteita niin yhteyksien kuin taitojen osalta.

Pirhonen sanoi, että suurimmat kehityskulkuun liittyvät haasteet linkittyvät väestöpohjan kehitykseen ja lisäsi, että opetus- ja kulttuuriministeriön puolelta toivotaan, että Suomeen syntyä lisää lapsia. Perusopetuksessa eriarvoistuminen on lisääntymässä. Pirhonen mainitsi, että vuoden 2021 alussa on tulossa koulutuspoliittinen selonteko, jossa pyritään huomioimaan, mikä tilanne on perusoikeuksien näkökulmasta. Pirhonen totesi, että opetuspuolella ollaan jääty maakunta- ja sote-uudistuksien jalkoihin. Nyt pyritään OKM puolelta voimakkaasti mukaan, jotta pystytään turvaamaan opetus- ja sivistyspalvelut tulevaisuudessa. Kokonaisuudessa mietitään myös kuntien päätösvaltaa, Pirhonen totesi.

Lapsiasiavaltuutettu Pekkarinen esitti valtuutetun tehtävät ja toiminta. Pekkarinen mainitsi kansainväliset lasten oikeuksia raamittavat yleisperiaatteet. Pekkarinen korosti oikeutta syrjimättömyyteen ja huomautti, että tähän liittyy myös alueellinen syrjimättömyys. Lapsi ei voi valita asuinpaikkaansa ja asuinalueetta, ei voi valita perhettä tai aluetta missä perhe elää, hän huomautti. Pekkarinen korosti lapsen edun ensisijaisuutta, mikä velvoittaa päättäjiä valitsemaan vaihtoehto, joka edistää lasten oikeuksia ja niiden kehittymistä. Lapsilla on myös oikeus tulla kuulluksi ja ilmaista mielipiteensä. Lasten omat näkemykset on otettava huomioon. Lasten oikeuksien kansainvälinen sopimus on Suomessa saatettu voimaan lailla vuonna 1991, mikä tarkoittaa, että se sitoo suomalaisia laintasoisesti.

Lasten oikeuksien sopimuksessa on kaksi artiklaa, jotka painottavat lasten oikeutta koulutukseen: maksuttomaan, laadukkaaseen ja saatavilla olevaan. Artikla 29 koskee koulutuksen tavoitteita ja se on niin tärkeä, että nousee ensimmäiseksi myös komitean

yleiskommenteissa ja ymmärretään laajemmin sosiaalisena ja humanisena pyrkimyksenä, jolla pyritään lasten oikeuksien tukemiseen ja täyteen kehittymiseen. Pekkarinen esitti nopeasti artiklan 29 kokonaisuutta. Kyseessä on siis laajat sivistykselliset, sosiaaliset ja inhimilliset tavoitteet mitkä koulutuksessa tulee tavoittaa.

Pekkarinen esitti lyhyesti maaseutukoulujen tilannetta ja totesi, että valtaosa peruskoululakkautuksista on kohdistettu maaseutukouluihin. Samalla lasten määrä maaseudulla on vähentynyt. Tämä on itseään ruokkiva kehä. Lasten määrän vähentäminen antaa kunnille kannustimia vähentää kouluja, mutta koulujen lakkauttaminen vaikeuttaa lapsiperheiden asettumisen paikkakunnalle. Lasten oikeuksia ei olla laajamittaisesti tarkasteltu peruskoululakkautusten yhteydessä. Tiedetään, että yhä useampi lapsi istuu koulukyydissä päivittäin 2,5-3 tuntia. On tarkemmin tarkistettava, mitkä ovat vaikutukset syrjimättömyyden periaatteeseen ja onko lasten etu huomioitu ja oikeus tulla kuulluksi toteutettu.

Lapsiasiavaltuutetun puolelta on toistuvasti nostettu esiin ja pyydetty kuntia kiinnittämään erityistä huomiota lasten etuun peruskouluverkkojen kysymyksissä. Pekkarinen kertoi, että lapsiasiavaltuutettu nostaa yhdenvertaisuuden ensi vuonna erityisteemaksi. Pekkarinen kertoi, että on yhdessä MANE ja SANK virkahenkilöiden kanssa selvitetty mahdollisuuksia toteuttaa yhteinen selvitys asiaan liittyen. Tavoitteena on saada objektiivista tietoa kuntien päätöksenteon tueksi. Pekkarinen sanoi kokevansa, että yhteisen selvityksen toteuttamiselle löytyy tahtotilaa.

Keskustelussa todettiin, että poliittisen päätöksenteon syitä ja seurauksia on tärkeää pohtia. Perheiden muuttoliikkeisiin vaikuttavat koulu ja palvelut ja nämä vaikuttavat oleellisesti asuinpaikan valintaan. Korostettiin resurssiohjauksen vaikutuksia: miten koulurahoitusta käytetään – käytetäänkö suurien yhtenäiskoulujen rakentamiseen vai pienempien koulujen säilyttämiseen. Päätöksiä pitää tarkastella kriittisesti. Nostettiin esille kysymys siitä, voisiko kyläkauppatukea laajentaa kyläpalvelutueksi.

Nostettiin esille alueiden eriävä kehitys ja reunaehdot, jotka pakottavat katsomaan asiaan niin, ettei kaikilla alueilla voidaan hoitaa palveluita samalla tavalla ja viitattiin Kuntaliitossa tehtyyn selvitykseen eri ikäluokissa tapahtuvista muutoksista. Sanottiin, että on vaikea nähdä, miten nykyisillä menetelmillä pystyttäisiin taklaamaan väestömuutoksiin liittyviä ongelmia. Peräänkuulutettiin realistisia vaihtoehtoja ja tekijöitä, joiden avulla kehityksen suuntaan voitaisiin vaikuttaa: tarvitaan eriarvoisuuden tunnistamista ja tunnustamista sekä keinovalikoimaa millä pystytään taklaamaan ongelmia eri tavalla joustavasti eri alueilla.

Todettiin, että lähikoulu ja peruskouluverkko ovat koko maan elinvoiman kannalta tärkeä. Arviointi on myös tästä näkökulmasta tärkeä toteuttaa. Sanottiin, että valtion on tarvittaessa otettava asiaan kantaa, jos nähdään, että kunnat ovat harventaneet peruskouluverkkoa riittämättömäksi. Mainittiin, että lähikouluverkon harveneminen on vaikuttanut myös Uudellamaalla, jossa jo useimmilla peruskoululaisilla on yli tunnin matka kouluun, kun Lapissa vastaava osuus on pienempi. Korostettiin, että pienkoululisän palauttamista ollaan esitetty myös kuntien elinvoimatekijänä.

Pääsihteeri totesi, että MANE on pitkään käsitellyt kysymystä peruskoululakkautuksista. Koulutien pituuteen ja objektiivisen tutkimustiedon puuttumiseen on otettu kantaa. Huhtikuussa 2019 MANE teki kannanoton opetuksen tilasta ja tulevaisuudesta maaseudulla ja kuten lapsiasiavaltuutettu toi esille, ollaan syksyn aikana käyty keskustelua laajemman arvioinnin tarpeesta. MANE sihteeristö on käsitellyt asiaa ja esittää MANElle arvioinnin teettämistä yhteistyössä lapsiasiavaltuutetun ja SANKin kanssa. Käytettävissä on enintään 50 000 euroa maaseutupolitiikan käytettävissä olevista määrärahoista. Pääsihteeri kertoi, että SANK on ottanut kantaa ja tehnyt periaatteellisen päätöksen siitä, että ovat mukana, jos MANE osallistuu. Arviointikokonaisuutta hiotaan virkamiesryhmässä yhteistyössä asiantuntijoiden kanssa, jos MANElta saadaan vihreää valoa. Suunnitelma lähetetään valmistuttua tiedoksi MANElle.

Todettiin, että kyseessä on erittäin tärkeä tutkimusaihe, vaikka on haasteellinen ja moniulotteinen ja liittyy paitsi lasten oikeuksiin myös taloudellisiin kysymyksiin ja tiettyjen alueiden negatiiviseen väestökehitykseen. Todettiin, että näkökulmia ovat myös opetuksen laatu ja monipuolisuus sekä ympäristö, mikä tekee kokonaisuudesta haasteellisen.

Nostettiin esille tarve kehittää maaseutukoulujen ympärille ja yhteyteen erilaisia palveluja. Tämä vaatisi uudenlaista yksityisen ja julkisen puolen yhteistyötä. Huomautettiin myös tarpeesta nostaa keskusteluun yksityiskoulujen mahdollisuuksista ja lainsäädäntö korvaavista kouluista. Voisiko maaseudun kouluverkolle myöntää valtioneuvoston puolelta rahoitusta kuten nyt erityispedagogiikan alueille. Tässä yhteydessä kysyttiin voisiko kyläkauppatukea laajentaa kylien palvelukeskustueksi ja muuttaa pysyväksi ohjauskeinoksi. Lisäksi huomautettiin, että kunnan ikäluokan rahoitus ei ole koulukohtaista rahoitusta. Todettiin, että ehkä on muita keinoja olemassa. Kannatettiin palvelukeskusajattelun selvittämistä ja edistämistä.

Mainittiin Islannin malli, jossa vapaa-aika ja harrastaminen linkittyvät vahvasti peruskouluun. Koulutilat ovat itsessään tärkeitä paitsi paikallisen toimeliaisuuden näkökulmasta myös identiteetin rakentamiselle. Herätettiin kysymys, voisiko maaseudulla sijaitsevia lähikouluja ajatella telakkoina, joissa maakunnan, kunnan ja kylätason toiminnot ja toimijat voisivat kohdata. Lähikoulu on yhteisöllisyyden keskus ja tämän kautta uskallus säilyttää vanhoja rakennuksia perinteisin rakennusmenetelmin uskallettaisiin nähdä vaihtoehtona.

MANE kannatti yksimielisesti arvioinnin toteuttamista.

5. Maaseutubarometri 2020; Yritykset ja elinkeinot

Päätös:

Kuultiin esitys, keskusteltiin ja merkittiin tiedoksi.

Yhteenveto:

Neuvosto kuuli tutkimusprofessori *Hilkka Vihisen* ja tutkija *Ulla Ovaskan* esityksen Maaseutubarometrin osa 2 tuloksista: yrittäjyys ja elinkeinot maaseudulla sekä niihin liittyvä politiikka. Maaseutubarometri on Maaseutupolitiikan neuvoston/maa- ja metsätalousministeriön tilaama ja Luonnonvarakeskuksen laatima ja tulkitsema. Taloustutkimus Oy on toteuttanut aineistonkeruun internetkyselyllä ja puhelininformoituina kyselyillä.

Maaseutubarometrin 2020 toisen osan keskeisimmät havainnot ovat, että maaseudulla nähdään runsaasti liiketoimintamahdollisuuksia. Tätä mieltä ovat etenkin julkiset päättäjät, asiantuntijat sekä yritysten päättäjät ja median edustajat, jotka näkevät tulevaisuutta etenkin palveluissa ja biotaloudessa. Elämys ja virkistyspalveluissa, uusiutuvan energian tuotannossa, hyvinvoinnissa, lähiruuassa ja matkailuissa nähdään erityisesti mahdollisuuksia. Kaupan alalla nähdään vähiten niitä. Kaivosteollisuuden näkymiä ei pidetä erityisen lupaavina eikä myöskään hoivapalveluiden tulevaisuutta. Myöskään valmistavan teollisuuden ja tavanomaisen maataloustuotannon ei nähdä vahvistuvan, paitsi luomutuotannon osalta.

Nuorista kaupunkilaisista 20 prosenttia ei osaa sanoa mitään maaseudun elinkeinoista tai yrittäjyydestä. Lisäksi maaseudun palveluiden tuotteiden saatavuutta pidetään huonona kaikissa vastaajaryhmissä. Maaseudun yritystoimintaa ei tunneta riittävästi. Eikä yritystoiminta ole riittävän kysyntälähtöistä. Elinkeinojen edistämistoimissa on pyritty vahvistamaan tätä, mutta näyttäisi kuitenkin siletä, että ei olla asiassa edetty.

Kaksi kolmasosaa ruotsinkielisistä voisivat harkita monipaikkaista etäyrittäjyyttä. Tämä on huomattavan korkea prosentti, Vihinen totesi. Kaikkien kansalaisten keskuudessa tällainen kiinnostus on selvästi vähäisempi (34 prosenttia). Myös nuoria kaupunkilaisia tämä

kiinnostaa vaihtoehtona (50 prosenttia). Maaseudun yrittäjyys ei eroteta muusta yrittäjyydestä vaan ratkaisevaa on kannattavuus. Yhteiskunnallisille yrityksille nähdään hyviä edellytyksiä.

Kun kysytään maaseudun mahdollisuuksista yritystoiminnan alustana ovat prosentit aika alhaisia paitsi monipaikkaiseen yrittäjyyteen liittyen. Myös moni on harkinnut ryhtyä yrittäjäksi maaseudulla tai maaseudun mahdollisuuksia hyödyntäen. Vähemmän on kuitenkin aikomusta ryhtyä yrittäjäksi maaseudulla. Aiempi suurempi osuus kansalaisista näkee yrittäjyyden maaseudun mahdollisuuksia hyödyntäen vaihtoehtona itselleen, mutta muutos on vaatimaton.

Yrityspuolen päättäjistä yhä useampi harkitsee ja voisi palkata lisätyövoimaa ja voisi palkata maahanmuuttajan. Lisähenkilöstön palkkaaminen ja investointien harkitseminen kotimaassa on kuitenkin aiempaa vähäisempää, mikä ei ole hyvä merkki koko kansantalouden kannalta, Vihinen korosti.

Kun kysyttiin mitkä ovat polttavimmat kehittämistarpeet, jotta yritystoiminta olisi mahdollista nousi tärkeämmäksi edellytykseksi infrastruktuuri, palveluiden uusien toteutustapojen kehittäminen ja uusien asukkaiden houkutteleminen. Painotuksissa on eroa eri vastaajaryhmissä. Päättäjät eivät pidä yritystoiminnan edistämistä enää yhtä tärkeänä, sen sijaan etätyömahdollisuuksien lisääminen pidetään aiempaa tärkeämpänä. Asiantuntijat pitävät tietoliikenneyhteyksien kehittämistä tärkeämpänä. Yritysten päättäjät korostavat yritystoiminnan edistämistä ja palvelujen uusia toteutustapoja. Media korosti infrastruktuuria ja etätyömahdollisuuksia. Mustana joutsenena tuloksissa nousee ekologinen asuminen, mikä nähdään vaikuttavan.

Odotukset politiikkaan liittyy mahdollisuuksiin, jotka nähdään palvelujen kirjavassa kentässä. Mitään yksittäistä ratkaisua ei liputeta. Yksi iso ongelma on tuotteiden ja palveluiden huono tunnettuus. Niiden löytäminen pitäisi olla äärettömän helppoa, Vihinen huomautti. Palveluiden uusien toteuttamistapojen löytäminen on ykköshaaste ja keskeistä on myös infran kehittäminen. Ekologisen asumisen edistäminen nähdään vaikuttavan myös positiivisesti elinkeinopuolen mahdollisuuksiin. Siihen on kaikkien kynnelle kykenevien tartuttava, Vihinen korosti.

Keskustelussa kysyttiin, miten vastaajat ymmärsivät biotalouden. Todettiin, että kyselyssä on olemassa rajattu määritelmä biotaloudelle.

Huomioitiin, että paljon odotuksia liittyy palveluliiketoimintaan, mikä on problemaattinen väkivähäisessä maassa. Korostettiin monipaikkaisuutta ja infra-asiaa. Joustavasta kokeilurahoituksesta kysyttiin olisiko Leader-tyyppisenä olemassa.

Todettiin, että joskus unohtuvat yritystoiminnan perusedellytykset, kuten infrastruktuurin merkitys. Nostettiin esille Suomen yrittäjien kuntabarometri, jossa yhdeksi onnistuneimmaksi elinkeinopolitiikan osa-alueeksi nousi infra. Barometrissa huonoimman arvosanan sai julkiset hankinnat, missä on paljon parannettavaa. Kysyttiin hyvinvointipalveluista ja puuttuvasta uskosta niihin. Kysyttiin voiko lasku johtua sote-uudistuksessa aiottuihin linjauksiin. Tähän liittyen huomautettiin, että lisääntynyt pessimismi liittyi hoivapalveluihin. Hyvinvointipalveluissa nähtiin mahdollisuuksia. Alkuvuonna hoivapalvelujen tulevaisuus nähtiin vielä järjestettävän keskitetymmin, mikä varmasti vaikutti näkemyksiin. Todettiin, että hoivapalveluista olikin kommentissa kyse.

Korostettiin paikkariippumattomuuden lisääntymistä ja monipaikkaisuutta, mikä on lisääntynyt entisestään koronan myötä ja siihen liittyvän digitaalisen infrastruktuurin tarvetta ja merkitystä maaseutumaisilla ja saaristoalueilla. Toivottiin, että kansallisissa päätöksissä huomioidaan se, että maassa on oltava olemassa kattava digitaalinen infrastruktuuri.

Ekologisen asumisen mahdollistaminen ja se yhdistettynä monipaikkaisuuteen nähtiin mielenkiintoisena aiheena. Kysyttiin, nouseeko tuloksissa jatkotoimia tämän teeman osalta. Todettiin, että on tarve lisätutkimukselle esimerkiksi siitä, miten saadaan pieneenkin

mittakaavaan sovellettavia ekologisia ratkaisuja esimerkiksi jätteisiin, energiaan ja vesihuoltoon liittyen sekä siihen, miten käytetään uusiutuvia materiaaleja rakentamiseen sekä vanhoja hienoja keksintöjä ja rakennusmenetelmiä. Tärkeää olisi löytää pieneenkin mittakaavaan skaalautuvia ratkaisuja.

Todettiin, että tällä hetkellä uskotaan monipaikkaisuuden lisääntymiseen, mutta mitä jos koronasta selvittyä ilmiö osoittautuukin vain väliaikaiseksi. Millaista politiikkaa pitäisi tehdä, että se säilyisi ilmiönä ja jäisi vaikutuksiltaan pysyväksi? Todettiin, että koronaepidemiasta aiheutuvan pakkodigiloikan myötä siirrytään uuteen moodiin etätyössä, mutta tämä edellyttää, että tietoliikenneyhteydet pelaavat.

6. Maaseutuparlamentti 2021

Päätös:

Kuultiin esitys ja merkittiin tiedoksi.

Maaseutuylitarkastaja, Antonia Husberg, maa- ja metsätalousministeriöstä esitti lyhyesti Maaseutuparlamentin 2021 suunnittelun tilanne. Maaseutuparlamentti järjestetään sekä paikan päällä Kurikassa, Etelä-Pohjanmaalla 1.-2.10.2021 että monipaikkaisesti ja paikkariippumattomasti jo talvesta lähtien erätaukokeskusteluiden kautta. Tavoitteena on laajasti osallistaa suomalaisia keskustelemaan maaseutujemme kehittämisen tulevaisuudesta.

7. Maaseutupolitiikan kokonaisohjelman valmistelutilanne

Päätös:

Kuultiin esitys ja merkittiin tiedoksi.

Pääsihteeri, Christell Åström, maa- ja metsätalousministeriöstä esitti kokonaisohjelman valmistelun tilanne. Avoin webinaari järjestetään 20.10., jonka jälkeen on tarkoitus järjestää vielä yksi työpaja sekä kirjoitusleiri. Kokonaisohjelman luonnos tuodaan MANEn joulukuun kokoukseen, jolloin käydään ohjelmasta lähetekeskustelu. Kokonaisohjelman hyväksyy keväällä asetettava uusi MANE.

8. Muut asiat

Päätös:

Todettiin ja merkittiin tiedoksi.

Maaseutupolitiikan neuvosto

- MANE vuosikertomus 2018 (www.maaseutupolitiikka.fi -sivuilla)
- MANE -sihteeristön lausunto koskien hallituksen esitysluonnosta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi (VN/8871/2019) (LIITE 7).

Tulevat tapahtumat

- Maaseutubarometri 2020, osa 2 julkistamistilaisuus torstai 29.10.2020 klo 9.30-11.30, osoitteessa; www.suomen.tv
- Kuuleminen koskien Euroopan komission pitkän aikavälin visiota maaseutualueille avattu. Varsinainen kuuleminen auki 30.11. asti.
<https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12525-Long-term-vision-for-rural-areas>

Sihteeristön kokoukset syksy 2020

- Lokakuu, ti 27.10. klo 10-13
- Marraskuu, ti 24.11. klo 10-13

9. MANEn syksyn 2020 kokoukset

Päätös: Todettiin ja merkittiin tiedoksi MANEn syksyn kokousajankohdat:

- Lokakuu, ti 6.10. klo 9-11, etäkokous
- Marraskuu, ti 10.11. klo 9-11, etäkokous
- Joulukuu, ti 8.12. klo 9-11, Helsinki

10. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11:00.